

Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту министрлігі
Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

**«БЕЙНЕЛЕУ ӨНЕРІ» ОҚУ ПӘНІ БОЙЫНША 2–4-СЫНЫП
БІЛІМ АЛУШЫЛАРЫНЫҢ ОҚУ ЖЕТІСТІКТЕРІН БАҒАЛАУ
БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

Астана, 2025

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының Ғылыми-әдістемелік кеңесінің шешімімен ұсынылды (2025 жылғы 25 желтоқсандағы №6 хаттама)

«Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша 2–4-сынып білім алушыларының оқу жетістіктерін бағалау бойынша әдістемелік ұсынымдар. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2025 ж. –32 б.

Әдістемелік ұсынымдар 2–4-сынып білім алушыларының «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша оқу жетістіктерін бағалауды ұйымдастыруға арналған. Құжатта педагогтерге арналған бағалау қағидаттары, критерийлері және практикалық тапсырмалар мысалдары ұсынылған. Ұсынымдар шығармашылық әрекетті, көркемдік дағдыларды және экологиялық ойлау мәдениетін дамытуға бағытталған. Сонымен қатар материалда білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес көркемдік қабылдауын, эстетикалық талғамын, қиялы мен бейнелеу құралдарын қолдану біліктерін жүйелі бағалау жолдары көрсетіледі. Педагогтер үшін формативтік және жиынтық бағалауды жоспарлау, сабақ құрылымында бағалау элементтерін тиімді кіріктіру, оқу мақсаттарына сай тапсырмалар әзірлеу жөнінде нақты нұсқаулықтар мен әдістемелік ұсыныстар берілген. Бұл құжат педагогтерге оқу үдерісін сапалы ұйымдастыруға, білім алушылардың шығармашылық әлеуетін қолдауға және оқу нәтижелерін объективті бақылауға мүмкіндік беретін кешенді әдістемелік ресурс болып табылады.

Әдістемелік ұсыным орта білім беру ұйымдарының басшыларына, білім басқармалары мен бөлімдерінің оқу-әдістемелік орталықтарының әдіскерлеріне, бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған.

Кіріспе

Қазіргі кезеңде Қазақстан Республикасының бастауыш білім беру жүйесі білім алушылардың көркемдік-эстетикалық дамуын, ұлттық және жалпыадамзаттық мәдениетті түсінуін, шығармашылық қабілеттерін ашуды басты мақсаттардың бірі ретінде айқындайды. Бастауыш білім берудің жетілдірілген мазмұны, оқу пәндерінің құрылымы мен күтілетін нәтижелері білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескеруге, танымдық белсенділігін арттыруға, өнер арқылы эстетикалық қабылдауын дамытуға бағытталған. Осы міндеттердің жүзеге асуына «Бейнелеу өнері» оқу пәні ерекше үлес қосады. Бұл пән білім алушыларға көркемдік тілдің заңдылықтарын меңгертумен қатар, олардың шығармашылық қиялын дамытып, өз ойын көркемдік құралдар арқылы жеткізуге үйретіп, ұлттық мәдени мұраны танып-білуге жол ашады.

«Бейнелеу өнері» оқу пәнінің бастауыш буындағы оқу жүктемесі мен мазмұны білім алушылардың көркемдік-шығармашылық дағдыларын жүйелі дамытуға бағдарланған. Осы пәннің басты міндеттерінің бірі заттың пішінін, көлемін, құрылымын қабылдау, түстерді ажырата білу, олардың үйлесімділігін табу, композиция құру, графикалық және бояу техникасын қолдану сияқты көркемдік әрекеттерді меңгерту. Сонымен бірге білім алушылар ұлттық мәдениет элементтерімен танысып, қазақ халқының сәндік-қолданбалы өнерінің үлгілерін, ою-өрнек құрылымын, дәстүрлі сәндік элементтердің мағынасын түсінеді. Бастауыш мектеп кезеңінде қалыптасатын осы бастапқы дағдылар білім алушылардың тұлғалық дамуына тікелей ықпал етеді. Олардың эстетикалық талғамына, эмоциялық сезімталдығына, бейнелеу тілін түсіну қабілетіне негіз болады.

Осыған байланысты «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша 2–4-сынып білім алушыларының оқу жетістіктерін бағалау үдерісін ғылыми-әдістемелік тұрғыдан ұйымдастыру бүгінгі таңда өзекті міндеттердің бірі болып отыр. 2025 жылғы 23 қаңтардағы Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің №12 бұйрығымен мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарға енгізілген өзгерістерге сәйкес, бастауыш білім беру деңгейінде барлық оқу пәндеріне формативтік және жиынтық бағалау жүйесін қолдану бекітілді. Бұрын «Бейнелеу өнері» оқу пәнінде тек формативтік бағалау жүргізілгенін ескерсек, жаңа талаптар педагогтерге бағалауды жүйелі жоспарлау, оқу мақсаттарына сәйкес критерийлер әзірлеу және оқу жетістіктерін рәсімдеу бойынша қосымша міндеттер жүктейді. Сондай-ақ бағалау үдерісін ұйымдастыруда 2008 жылғы 18 наурыздағы №125 бұйрықпен бекітілген білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау қағидалары басшылыққа алынды.

Осы әдістемелік ұсыным «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша 2-4-сынып білім алушыларының оқу жетістіктерін бағалауды ұйымдастыруда педагогтерге теориялық негіздер мен практикалық құралдарды ұсынуға бағытталған. Ұсыным құрылымы пәнді оқыту ерекшелігін, шығармашылық әрекетті бағалаудың

өзіндік қырларын және бастауыш буынның жас ерекшеліктеріне сай тәсілдерді ескеруге бағытталып жасалған.

Әдістемелік ұсыным кіріспе, екі бөлім және қорытындыдан тұрады.

1-бөлім бағалауға қатысты теориялық-әдіснамалық мазмұнды қамтиды. Мұнда критериялық бағалау жүйесінің мәні, мақсаты, қызметі, формативтік және жиынтық бағалаудың айырмашылығы, бағалаудың педагогикалық және психологиялық ерекшеліктері жан-жақты ашылады. Сонымен бірге Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы нормативтік-құқықтық құжаттарға, әсіресе №12 және №125 бұйрықтар талаптарына сәйкес бағалау рәсімдерін ұйымдастыру қағидалары қарастырылады.

2-бөлім толығымен практикалық бағытта әзірленген. Мұнда сыныптар бойынша қолжетімді оқу мақсаттары, бағалау критерийлері, формативтік бағалау тапсырмалары және жиынтық бағалау үлгілері беріледі.

Ұсынылып отырған әдістемелік ұсыным «Бейнелеу өнері» пәнін оқытуда бағалау жүйесін ғылыми негізде ұйымдастыруға, педагогтің кәсіби қызметін әдістемелік тұрғыдан қолдауға және білім алушылардың көркемдік-шығармашылық даму динамикасын шынайы бағалауға бағытталған. Бұл құжат педагогтерге оқу үдерісінде бағалауды дұрыс жоспарлау, тиімді ұйымдастыру және оқу нәтижелерін объективті талдау мүмкіндігін ұсынып, практикалық жұмысты жеңілдететін әрі кәсіби құзыреттілікті арттыруға ықпал ететін маңызды әдістемелік құрал ретінде қызмет етеді.

1. «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша 2–4-сынып білім алушыларының оқу жетістіктерін бағалаудың ерекшеліктері

«Бейнелеу өнері» оқу пәні бастауыш білім беру деңгейіндегі маңызды эстетикалық-көркемдік пән болып табылады. Ол 2–4-сынып білім алушыларының көркемдік-шығармашылық қабілеттерін, кеңістіктік ойлауын, композициялық және көркемдік дағдыларын, эстетикалық сезімін, қиялын дамытуға бағытталған. Сондықтан оқу процесі мен бағалау тек теориялық білім беруді ғана емес, сонымен қатар практикалық, шығармашылық және эстетикалық тәжірибені қалыптастыруды көздейді.

Аталған әдістемелік ұсыным Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығына енгізілген өзгерістермен бекітілген Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына (МЖМБС), сондай-ақ 2008 жылғы 18 наурыздағы №125 бұйрығына (кейінгі толықтырулармен) сәйкес әзірленді. Осы нормативтік құжаттарда белгіленген талаптарды шығармашылық және практикалық бағыттағы «Бейнелеу өнері» оқу пәнінің ерекшеліктеріне бейімдеп қолдану – бағалау рәсімдерін тиімді ұйымдастыру үшін қажетті әдістемелік негіз болып табылады.

Нормативтік-құқықтық негіз

№ 348 бұйрығы («Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта ... жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы») арқылы бастауыш білім беру деңгейіндегі барлық пәндер, соның ішінде эстетикалық / шығармашылық пәндер үшін үлгілік оқу бағдарламалары анықталды [1] [adilet.zan.kz].

№ 125 бұйрығы («Білім алушылардың үлгеріміне ағымдық бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау өткізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы») бағалау рәсімдері ағымдық (формативтік), аралық және қорытынды (жиынтық) бақылауды реттейді [3] [adilet.zan.kz].

Осы қағидаларға сәйкес: оқу жетістіктерін бағалау 2-сыныптан бастап жүзеге асырылуы және бағалау критерийлері оқу бағдарламасында анықталған мақсаттар негізінде әзірленуі тиіс [1] [adilet.zan.kz].

Осылайша, нормативтік база «Бейнелеу өнері» оқу пәнін бағалауға құқықтық негіз береді; бірақ пәннің өзіндік сипат-ескертпелері (эстетикалық, шығармашылық, практикалық) әдістемелік деңгейде педагогикалық ұсынымдар арқылы нақты айқындалуы қажет [2].

Бағалаудың мақсаты мен міндеттері

Бағалау процесінде бірыңғай, шынайы және ашық тәсілдер қамтамасыз етілуі тиіс; бұл № 125 бұйрығымен бекітілген жалпы қағидаларға сәйкестікті білдіреді [3] [adilet.zan.kz].

Сонымен бірге, бағалау – білім алушылардың көркемдік, шығармашылық және эстетикалық дамуын көрсететін құрал: көркемдік ойлау, шығармашылық ізденіс, эстетикалық сезім, композициялық және техникалық дағдылар сияқты күрделі, көп қырлы компоненттерді бағалауды көздейді.

Бағалау – педагог пен білім алушы арасындағы кері байланыс, мотивацияны арттыру, шығармашылық белсенділікті ынталандыру құралы болуы тиіс.

«Бейнелеу өнері» оқу пәнінің бағалаудың ерекшелігі

1) Шығармашылық сипаты. «Бейнелеу өнері» оқу пәні формулалар мен нақты жауаптарға негізделген пәндер қатарына жатпайды. Бұл салада білім алушылардың жұмысы көркемдік шешімдерге, түстер мен формалардың үйлесіміне, композициялық құрылымға, идеяның көркемдік тұрғыдан бейнеленуіне және жеке стильдің көрінуіне байланысты бағаланады. Мұндай көрсеткіштердің барлығы субъективті сипатқа ие, әр білім алушыға тән даралық пен көркемдік әртүрлілікті қамтиды. Сондықтан бағалау үдерісі тек техникалық орындалу сапасына ғана емес, сонымен қатар жұмыстың көркемдік мазмұнына, идеяның тереңдігіне, композициялық шешімнің үйлесімділігіне, жұмыстың эмоционалдық әсеріне және эстетикалық мәніне негізделуі тиіс. Бұл тәсіл білім алушылардың шығармашылық әлеуетін қолдауға, олардың өзіндік көркемдік көзқарасын дамытуға және әр жұмыстың даралығын әділ бағалауға мүмкіндік береді.

2) Даму динамикасы. 2–4-сынып білім алушыларының моторлық дағдылары, кеңістіктік ойлауы, көркемдік қиялы және эстетикалық талғамы белсенді қалыптасу кезеңінде болады. Бір тапсырманың бастапқы нәтижесі «әзірге жетілдіруді қажет етеді» деп көрінгенімен, оны түзету, қайта орындау, түрлі тәсілдерді тәжірибелеу арқылы жұмыстың көркемдік сапасы айтарлықтай жақсара алады. Сондықтан бағалау жүйесі тек бір реттік нәтижеге емес, білім алушының шығармашылық даму үдерісін, прогрессін, ізденісін және формативтік бағалау арқылы қолдауды басты назарда ұстауы тиіс.

3) Көпқырлылық. «Бейнелеу өнері» оқу пәнінің мазмұны кескіндеме, графика, композиция, дизайн, сәндік-қолданбалы өнер, ұлттық стиль және ұлттық көркемдік дәстүрлер сияқты жанрлар мен техника түрлерін қамтиды. Осыған байланысты бағалау критерийлері әр бағыттың мазмұндық және технологиялық ерекшеліктерін ескере отырып әзірленуі қажет. Бұл педагогке әртүрлі көркемдік тәсілдермен орындалған жұмыстарды әділ және нақты бағалауға мүмкіндік береді.

4) Жеке ерекшеліктер мен тұлғалық көркемдік көзқарас. Әрбір білім алушының шығармашылық қолтаңбасы, қызығушылық бағыты, қиялы және ұлттық мәдениетке деген қабылдауы әртүрлі болуы – бейнелеу өнерінің табиғи ерекшелігі. Сондықтан бағалау барысында білім алушының даралығын, шығармашылық тілін, идеяны ашудағы өзіндік шешімін және эстетикалық көзқарасын ескеру ерекше маңызды. Бұл тәсіл білім алушының өзіне тән көркем-пластикалық ойлауын қолдауға жағдай жасайды.

5) Эстетикалық және мәдени-бағдарлы компонент. «Бейнелеу өнері» оқу пәнінің мәні ұлттық және жалпыадамзаттық мәдени мұра, көркемдік дәстүрлер, ұлттық қолөнер элементтері арқылы жүзеге асады. Осыған сәйкес бағалау критерийлеріне жұмыстың мазмұндық сәйкестігі, орындау мәнері, мәдени және ұлттық ерекшеліктерді сақтау деңгейі сияқты компоненттерді енгізу қажет. Бұл

бейнелеу өнерін оқытудың тәрбиелік, мәдени және құндылықтық маңызын күшейтеді әрі білім алушының көркемдік мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді.

Бағалау режимі, формалары мен шектеулері

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығында ағымдық бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау білім алушылардың үлгерімін бағалаудың негізгі формалары ретінде айқындалған [3] [adilet.zan.kz]. Алайда бұл жалпы талаптар «Бейнелеу өнері» оқу пәнінің ерекшеліктеріне тікелей сәйкес келе бермейді.

«Бейнелеу өнері» пәні үшін бағалау формасы дәстүрлі тест, диктант немесе сұрақ-жауап форматтарымен шектелмейді. Бағалау негізінен практикалық жұмыстарға сүйенеді және келесідей жұмыс түрлері арқылы жүзеге асырылады:

- кескіндеме, графика, композиция, дизайн сияқты көркемдік практикалық жұмыстар;

- шығармашылық жобалар мен ұлттық қолөнер элементтерін қамтитын тапсырмалар;

- білім алушының рефлексиясы және өзін-өзі бағалауы;

- педагогтің кәсіби бақылауы мен сараптамалық бағасы.

Бұл тәсілдер пәннің шығармашылық сипатын ескере отырып, білім алушылардың көркемдік-шығармашылық жетістіктерін объективті бағалауға мүмкіндік береді.

Бағалау нәтижелері электронды журналда тіркеліп, ашық және түсінікті түрде көрсетілуі тиіс. Сонымен қатар бағалау критерийлері мен оқу мақсаттары алдын ала педагогтерге және білім алушыларға хабарлануы бағалаудың айқындылық және әділдік қағидаттарын қамтамасыз етеді.

Бағалау үдерісінде формативтік және жиынтық (қорытынды) бағалаудың үйлесімді қатынасы сақталады. Жартыжылдық қорытынды баға формативтік және жиынтық бағалау нәтижелерін тең пропорцияда (50/50) есепке алу арқылы қойылады. Бұл модель білім алушылардың күнделікті шығармашылық дамуын да, белгілі бір кезеңдегі жинақталған нәтижелерін де әділ бағалауға мүмкіндік береді.

Білім алушының жас ерекшелігі мен психологиялық-педагогикалық факторлары

2–4-сынып білім алушыларының жас ерекшеліктеріне байланысты моторлық дағдылары, кеңістіктік түсінігі, композициялық пайымдауы, түстер мен формаларға эстетикалық көзқарасы және қиялы қалыптасу сатысында болады. Осы сатыдағы бағалау кезінде келесі аспектілерге ерекше мән беріледі:

- 1) қорытынды өніммен қатар білім алушының шығармашылық жұмысының динамикасы, даму үрдісі мен прогресін бақылау;

- 2) білім алушының қызығушылығы, ынтасы, шығармашылық эксперименті, қателіктерден сабақ алуын ескеру;

- 3) педагогтің дамытушы кері байланысы, мотивация беруі, бағыт-бағдар көрсетуі;

4) бағалау критерийлері жас ерекшелігіне және дамуының бастапқы, орта немесе жетілген деңгейіне икемделген болуы.

Критериалды бағалау жүйесін енгізу қажеттілігі

Жалпы білім беру жүйесінде бағалау көбінесе стандартталған және формалдық деңгеймен шектелуі мүмкін. Алайда «Бейнелеу өнері» пәнінде критериалды бағалау жүйесін енгізу маңызды, себебі:

1) бұл жүйе көркемдік, шығармашылық, эстетикалық және мәдени-бағдарлы аспектілерді нақты өлшеуге мүмкіндік береді;

2) пәннің табиғаты мен 2–4-сынып білім алушыларының жас ерекшеліктерін ескерген нақты критерийлер бағалаудың әділдігі мен шынайылығын қамтамасыз етеді;

3) критериалды бағалау пәнге деген қызығушылықты арттырып, шығармашылық белсенділікті қолдауға, эстетикалық мәдениетті дамытуға және ұлттық мәдени мұрамен жұмыс жасау арқылы білім беру сапасын көтеруге ықпал етеді.

Пәннің ерекшелігі мен бағалаудың әдістемелік негізі

«Бейнелеу өнері» пәні 2–4-сынып деңгейінде эстетикалық және көркемдік тәрбиенің негізін қалап, көркемдік-шығармашылық дағдыларды, эстетикалық қабылдауды, қиял мен қиялдау қабілетін дамытуға бағытталған. Нормативтік-құқықтық негіз (№ 348 және № 125 бұйрықтары) бағалау мен оқыту үшін жалпы тәртіп пен қағидаларды белгілейді. Алайда пәннің шығармашылық, эстетикалық сипатына сәйкес бағалау критерийлері мен формалары әдістемелік тұрғыда нақтылануы қажет. Сондықтан 2–4-сыныптарда «Бейнелеу өнері» пәні бойынша оқу жетістіктерін бағалау бір ғана техникалық орындау немесе нәтижемен шектелмеуі тиіс. Бағалау – бұл шығармашылық процесс, эстетикалық даму, білім алушының жеке көркемдік көзқарасы, ұлттық мәдени байланысы және көркемдік даралығы сияқты кешенді көрсеткіштерді қамтитын үдеріс. Бұл тәсіл білім алушылардың шығармашылық әлеуетін дамытуды, эстетикалық талғамын қалыптастыруды және пәнге деген қызығушылығын арттыруды қамтамасыз етеді.

1. «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша 2–4-сынып білім алушыларының оқу жетістіктерін бағалау бойынша әдістемелік ұсынымдар

Білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау – оқу процесінің құрамдас бөлігі, ол білім, дағды, құзырет, шығармашылық және эстетикалық қабілеттердің дамуын көрсетуге бағытталған. «Бейнелеу өнері» пәнінде бағалау ерекше мәнге ие, себебі пән практикалық, эстетикалық және шығармашылық іс-әрекеттерді қамтиды, білім алушының дара көркемдік әлеуетін қалыптастырады.

Бағалаудың негізгі мақсаттары:

- білім алушының шығармашылық және эстетикалық дамуын қадағалау;
- оқу процесінде кері байланыс беру және мотивацияны арттыру;
- оқу нәтижелерін формативтік және жиынтық бағалау арқылы әділ және ашық көрсету.

Бағалаудың теориялық қағидалары:

Формативтік бағалау

- сабақ барысында немесе жобалық/практикалық жұмыстар кезінде жүргізіледі;
- білім алушының дамуын қадағалау, жетістіктер мен қиындықтарды анықтау;
- түзету, шығармашылық тәжірибені дамытуға бағытталған кері байланыс беру.

Жиынтық (қорытынды) бағалау

- бөлім немесе оқу кезеңінің соңында білім алушының оқу мақсаттарына жету деңгейін анықтайды;
- теориялық және практикалық дағдылардың қорытынды көрсеткіші ретінде есептеледі.

Критериалды бағалау

- Білім алушылардың жетістіктерін нақты критерийлер бойынша өлшеу. Мысалы: композициялық шешім, түс үйлесімі, идеяның көркемдік бейнеленуі, жеке стиль. Бұл тәсіл әділдік пен объективтілікті қамтамасыз етеді.

Жеке ерекшеліктерді ескеру

- әрбір білім алушының шығармашылық стилі, қиялы, эстетикалық талғамы және ұлттық мәдениетке қатысы бағалауда ескеріледі;
- бағалау үдерісі тек техникалық орындауға емес, шығармашылық әлеуетке бағытталады.

Процесс пен нәтиженің үйлесімі

- Бағалау тек соңғы өнімге емес, жұмыс барысына, түзетулер мен тәжірибелік әрекеттерге бағытталуы тиіс. Бұл формативтік және жиынтық бағалауды үйлестіріп, шығармашылық дамуды толық көрсетуге мүмкіндік береді.

Бағалау формалары

«Бейнелеу өнері» пәнінде бағалау дәстүрлі тест немесе сұрақ-жауаппен шектелмейді. Негізгі формалар:

- кескіндеме, графика, композиция, дизайн және сәндік-қолданбалы өнер бойынша практикалық жұмыстар;
- шығармашылық жобалар, ұлттық қолөнер элементтері;
- Білім алушының рефлексиясы, өзін-өзі бағалауы;
- Педагогтің кәсіби бақылауы және сараптамалық бағасы.

Бағалау нәтижелері электронды журналда тіркеліп, ашық және түсінікті түрде көрсетілуі тиіс. Критерийлер мен оқу мақсаттары алдын ала педагогтерге және білім алушыларға хабарлануы қажет.

Бағалаудың әдістемелік байланысы:

Формативтік бағалау – білім алушының шығармашылық дамуын жүйелі қадағалау, мотивацияны арттыру;

Жиынтық бағалау – белгілі бір кезеңдегі жинақталған нәтижелерді әділ көрсету;

Критериалды бағалау – бағалауды нақты, әділ және көркемдік-педагогикалық тұрғыдан үйлестіру;

Жеке ерекшеліктерді ескеру – әрбір білім алушының даралығын дамыту.

Процесс пен нәтиженің үйлесімі – бағалау тек соңғы өнімге ғана емес, жұмыс процесіне, дамуына, түзетулер мен тәжірибелік әрекеттерге де бағытталуы тиіс.

Осы теориялық қағидалар «Бейнелеу өнері» оқу пәнінде формативтік және жиынтық бағалау жұмыстарын ұйымдастыру үшін негіз болады.

Мысалы, кескіндеме жанры бойынша критериалды бағалау үлгісі:

1-кесте

Бағалау көрсеткіші	Сипаттама	Мысал тапсырма / жұмыс түрі	Деңгейлер
Шығармашылық шешім	Идеяның даралығы, қиялы, өзіндік стильдің көрінуі	«Қыс мезгілі» тақырыбында жеке сурет салу	Жетілдірілген / Орташа / Бастапқы
Композициялық құрылым	Нысандардың орналасуы, теңгерімі, үйлесімділігі	Үй, ағаш, адамдар және жануарлар композициясын дұрыс орналастыру	Жетілдірілген / Орташа / Бастапқы
Түстер мен материал үйлесімі	Түстердің үйлесімділігі, эмоционалды әсер	Суық-түстер мен жылы түстерді контраст/үйлесіммен пайдалану	Жетілдірілген / Орташа / Бастапқы
Көркемдік идея жүзеге асуы	Тақырыпқа сәйкес мазмұнның көркемдік бейнеленуі	Қаладағы қыстың ерекшеліктерін, қар мен табиғатты бейнелеу	Жетілдірілген / Орташа / Бастапқы
Ұлттық мәдениет пен дәстүр	Ұлттық элементтерді қолдану, мәдени сәйкестілік	Қазақ дәстүрлі киімдері немесе ұлттық өрнектерді суретте көрсету	Жетілдірілген / Орташа / Бастапқы

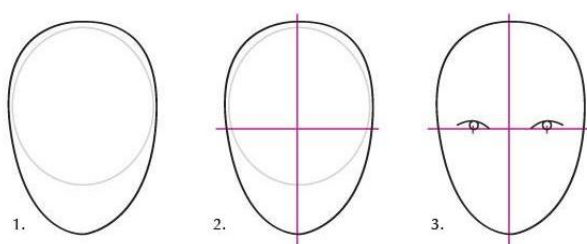
ФОРМАТИВТІК БАҒАЛАУҒА АРНАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАР ҮЛГІЛЕРІ

2-СЫНЫП

«Бейнелеу сауаттылық негіздері» бөлімі бойынша формативтік бағалау

Ортақ тақырып	«Менің отбасым және достарым»
Бөлімше	1.2 Графика
Оқу мақсаттары	2.1.2.1 техникалар мен тәсілдерді пайдалана отырып, графикалық материалдар мен құралдарды қолдану
Бағалау критерийі	Графикалық материалдарды қолданып, отбасы мүшелерінің портретін штрих және көлеңке арқылы бейнелейді.
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану [9]

Тапсырма

«Менің отбасым»
тақырыбында кара қарындаш, қалам, немесе көмір арқылы отбасы мүшелерінің портретін салып көр. Сурет салу барысында штрихтау, көлеңке түсіру сияқты графикалық тәсілдерді қолданып көр.

Портрет салу кезеңдері (<https://videouroki.net/razrabotki/osnovy-risovaniia-portrieta-proporsii-i-rakursy.html>)

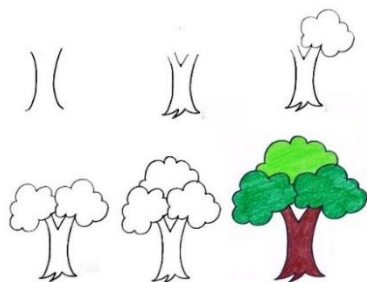
Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Графикалық материалдарды қолданып, отбасы мүшелерінің портретін штрих және көлеңке арқылы бейнелейді	Отбасы мүшелерінің бет-пішінін қарапайым геометриялық формалар арқылы дұрыс негіздеп салады	2
	Сызықтарды әртүрлі күшпен қолданып, суретке жұмсақ және қатқыл бөліктерді береді	2
	Шаш, көз, киім сияқты негізгі детальдарды анық, танылатын етіп көрсетеді	2
	Штрихтарды бағытқа сай қолданып, қараңғы–ашық аймақтарды ажыратады	2
	Суретті парақта дұрыс орналастырып, жұмысты таза орындайды	2
Жалпы балл		10

«Көркем қызмет түрлері» бөлімі бойынша жиынтық бағалау

Ортақ тақырып	«Жыл мезгілдері»
Бөлімше	2.3 Кескіндеме
Оқу мақсаттары	2.2.3.1 кескіндеме түрлерінің көркемдік бейнелеу құралдарын және жұмыстың орындалу техникасын білу, қауіпсіздік ережелерін сақтау
Бағалау критерийі	Акварель бояуларын қолданып, жыл мезгілінің бейнесін түстер үйлесімі және жылы–суық түстер арқылы көрсетеді.
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану [9]

Тапсырма

«Жыл мезгілінің бояулары» тақырыбында акварель бояуларын пайдаланып, өзіңе ұнайтын бір жыл мезгілін (көктем, жаз, күз немесе қыс) кескіндеп көр. Жұмыс барысында келесі талаптарды орында:

- негізгі түстер мен қосымша түстерді дұрыс таңдау;
- жылы және суық түстерді ажырата отырып қолдану;
- суды, қылқаламды дұрыс пайдалану;

- жұмысты бастамас бұрын жұмыс орнын дайындау және қауіпсіздік ережелерін сақтау.

Ағаш салу кезеңдері (<https://art.kartinkof.club/uploads/posts/2025-01/thumbs/art-kartinkof-club-g59w-p-idei-dlya-risunkov-poshagovo-legkii-dereva-1.jpg>)

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Акварель бояуларын қолданып, жыл мезгілінің бейнесін түстер үйлесімі және жылы-суық түстер арқылы көрсетеді	Таңдаған жыл мезгіліне тән негізгі түстерді дұрыс таңдайды	2
	Акварельді су мөлшерін реттеп пайдаланып, бояуды біркелкі жағады	2
	Жылы немесе суық түстердің басымдығын жұмысында анық көрсетеді	2
	Пейзаждағы нысандарды (ағаш, аспан, жер) дұрыс композициямен орналастырады	2
	Жұмысты таза орындап, бояудың жайылып кетпеуін қадағалайды	2
Жалпы балл		10

«Қоршаған әлем» бөлімі бойынша формативтік бағалау

Ортақ тақырып	«Салт дәстүр мен ауыз әдебиеті»
Бөлімше	3.4 Мүсін
Оқу мақсаттары	2.3.4.1 қоршаған ортаның ерекшеліктерін түсіндіру және мүсіндеу арқылы таныс бейнелерді білдіру
Бағалау критерийі	ермексазбен таныс жануардың пішінін мүсіндеп, оның ерекшеліктерін көрсетеді.
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану [9]

Тапсырма

«Табиғаттағы таныс жануар» тақырыбында ермексаз немесе жұмсақ мүсіндеу материалын пайдаланып, қоршаған ортада кездесетін таныс бір жануардың (мысық, ит, құс, балық, қоян, т.б.) шағын мүсінін жаса. Жұмыс барысында:

жиі

- жануардың негізгі бөліктерін (бас, дене, аяқ, құйрық) дұрыс пішіндеу;
- материалды созу, домалақтау, жалғау тәсілдерін қолдану;

- жануардың ерекшеліктерін (құлақ, тұмсық, көз, пішін) көрсету;
- мүсіндеу кезінде жұмыс орнын таза ұстап, қауіпсіздік ережелерін сақтау.

Қоян мүсіндеу кезеңдері (<https://shkolarukodelia.ru/wp-content/uploads/2021/05/zhivotnye-iz-plastilina-poshaqovo-75.jpg>)

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Ермексазбен таныс жануардың пішінін мүсіндеп, оның ерекшеліктерін көрсетеді	Жануардың негізгі бөліктерін (бас, дене, аяқ, құйрық) дұрыс пішіндейді	2
	Домалақтау, созу, жалғау техникасын тиімді қолданады	2
	Жануардың ерекшелік белгілерін (құлақ, көз, тұмсық) анық көрсетеді	2
	Мүсіннің бөліктері бірімен-бірі пропорционалды	2
	Мүсін орнықты, жинақы, таза жасалған	2
Жалпы балл		10

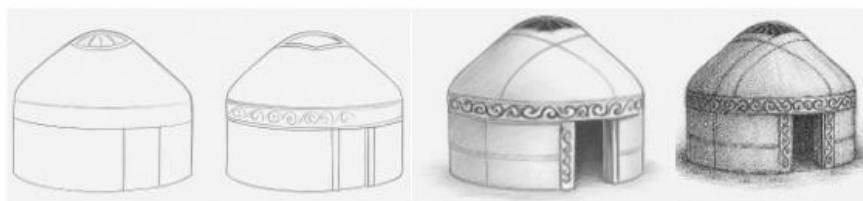
3-СЫНЫП

«Бейнелеу сауаттылық негіздері» бөлімі бойынша формативтік бағалау

Ортақ тақырып	«Менің Отаным-Қазақстан»	
Бөлімше	1.2 Графика	
Оқу мақсаттары	3.1.2.1 шығармашылық жұмыс барысында күрделі техникалар мен тәсілдерді пайдалана отырып, графикалық материалдар мен құралдарды қолдану	
Бағалау критерийі	Графикалық штрихтарды дұрыс қолданып, пішін пропорциясын сақтап жұмысты орындайды.	
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану [10]	

Тапсырма

«Менің Отаным» тақырыбында қарапайым графикалық штрихтау тәсілдерін қолданып сурет сал. Жұмыста штрихтың бағытын, көлемін, жарық-көлеңке қатынасын көрсету қажет.

Киіз үй салу кезеңдері (https://chatgpt.com/backend-api/estuary/content?id=file_0000000036487206a1471f982427315e&ts=490114&p=fs&cid=1&sig=d195d50da7bc3990c899fd47d5872bbe64fbb17e7e4e165d04b9fe3129c7d931&xv=0)

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Графикалық штрихтарды дұрыс қолданып, пішін пропорциясын сақтап жұмысты орындайды.	Штрих түрлерін дұрыс қолданады	2
	Негізгі заттың пропорциясын береді	2
	Қараңғы-ашық аймақтарды ажыратады	2
	Суретті кеңістікте дұрыс орналастырады	2
	Таза орындау	2
Жалпы балл		10

«Көркем қызмет түрлері» бөлімі бойынша формативтік бағалау

Ортақ тақырып	«Өнер әлемінде»
Бөлімше	2.5 Сәндік-қолданбалы өнер
Оқу мақсаттары	3.2.5.1 сәндік-қолданбалы өнердің мәнерлі құралдарын салыстыру және қолданылатын тәсілдерді сипаттау
Бағалау критерийі	Гуашь бояуын қолданып, сәндік ою-өрнек композициясын симметрия, ритм және түстер үйлесімі арқылы орындайды.
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану [10]

Тапсырма

Гуашьпен шағын сәндік ою-өрнек композициясын салу. Жұмыста міндетті түрде түстердің үйлесімі (жылы/суық), симметрия және қайталау (ритм) сияқты сәндік өнердің мәнерлі құралдарының кемінде екеуін қолдану

Өрнекті салу кезеңдері (https://chatgpt.com/backend-api/estuary/content?id=file_00000000fb447208abf72c6782863eac&ts=490115&p=fs&cid=1&sig=94a5b5fc0771667fb0eda6ff8aa3190b398fdd39f42ae7c6931838c3048876eb&v=0)

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Гуашь бояуын қолданып, сәндік ою-өрнек композициясын симметрия, ритм және түстер үйлесімі арқылы орындайды	Ою-өрнектегі симметрияны дұрыс сақтап салады	2
	Ритм/қайталау элементтерін дұрыс қолданады	2
	Гуашь бояуын біркелкі жағып, түс үйлесімін сақтайды	2
	Негізгі пішіндер анық, пропорциясы дұрыс берілген	1
	Жұмыс таза, бояу төгілмеген, артық іздер жоқ	1
	Композицияны парақта үйлесімді орналастырады	1
	Өз жұмысын 2–3 сөйлеммен түсіндіреді	1
Жалпы балл		10

«Қоршаған әлем» бөлімі бойынша формативтік бағалау

Ортақ тақырып	«Атадан қалған асыл мұра»
Бөлімше	3.5 Сәндік-қолданбалы өнер
Оқу мақсаттары	3.3.5.1 «стильдеу» ұғымын түсіндіру, оны сәндік-қолданбалы өнер құралдарымен образдар жасауда қолдану
Бағалау критерийі	Қазақтың ұлттық ою-өрнектерінің түрлерін және мағынасын біледі. Берілген ою-өрнектің бір түрін қолдана отырып, декоративті композиция жасайды.
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану [10]

Тапсырма: «Ұлттық оюмен безендірілген зат»

Өзіңе ұнайтын бір қарапайым тұрмыстық затты таңда (мысалы: кесе, сандық, тақия, қобыз, т.б.). Төмендегі ою-өрнектердің бірін таңдап ал.

Ою-өрнектер <https://pin.it/36RMkKlRn>

Қошқар мүйіз (символы: байлық, молшылық)

Түйе табан (символы: беріктік, сенімділік)

Су мүйіз (символы: өмір, ағын)

Ақ қағазға таңдаған затты бейнелеп, оның бір бөлігіне таңдаған оюды бір түсті (монохромды) немесе екі түсті (контрастты) етіп, ұқыптылықпен сал.

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Қазақтың ұлттық ою-өрнектерінің түрлерін және мағынасын біледі. Берілген ою-өрнектің бір түрін қолдана отырып, декоративті композиция жасайды	Тақырыпты ашу. Таңдалған тұрмыстық заттың анық әрі танымал болуы	2
	Оюды дұрыс қолдану. Таңдалған ою-өрнектің (Қошқар мүйіз, Түйе табан, немесе Су мүйіз) танылатындай етіп салынуы	3
	Композиция. Оюдың зат бетіне әдемі, үйлесімді және қайталанып орналасуы (декоративті композиция)	3
	Техника мен ұқыптылық. Жұмыстың таза, ұқыпты орындалуы және таңдалған материалдың тиімді қолданылуы	2
Жалпы балл		10

«Шығармашылық» бөлімі бойынша формативтік бағалау

Ортақ тақырып	«Бәрін білгім келеді»
Бөлімше	4.6. Дизайн және сәулет (көркем құрылымдау және модельдеу)
Оқу мақсаттары	3.4.6.1 құрастыру және модельдеу әдістері мен тәсілдерін дәлелді түрде таңдай отырып, дизайн және сәулет идеяларын ұсыну
Бағалау критерийі	Шығармашылық жұмыста форма, көлем, кеңістік және пропорция ұғымдарын дұрыс қолданады. Зымыранның цилиндрлік денесі мен конустық ұшы сияқты негізгі геометриялық пішіндерін талдап, оларды қағаздан жинақтау арқылы 3D модель жасайды.
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану [10]

Тапсырма: «Менің ғарыш зымыранымның моделі». Қалың қағаз немесе картон, қайшы және желім қолданып, зымыранның негізгі үш өлшемді пішіндерін (цилиндр, конус, үшбұрыш) анықтау. Қағаз / картоннан осы пішіндерді қиып, желімдеу арқылы (конструкциялау техникасы) зымыранның көлемді моделін жасау. Зымыранның ұшу үшін маңызды негізгі бөлшектерін (конус-ұшы, тұрақтандырғыш қанаттары) модельге қосу. Зымыранды жарқын, функционалды түстермен (мысалы, ақ, қызыл, сұр) безендіру.

Зымыранның пішіндері

<https://avatars.mds.yandex.net/i?id=c0adc02253493b626323c20626faceaf80ff626f-10096158-images-thumbs&n=13>

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Шығармашылық жұмыста форма, көлем, кеңістік және пропорция ұғымдарын дұрыс қолданады. Зымыранның цилиндрлік денесі мен конустық ұшы сияқты негізгі геометриялық пішіндерін талдап, оларды қағаздан жинақтау арқылы 3D модель жасайды.	Пішіндерді құрастыру. Зымыранның негізгі формалары (цилиндр, конус) дұрыс қиылып, үш өлшемді түрде құрастырылған	3
	Бөлшектердің арақатынасы. Зымыранның бөлшектерінің (дене, ұшы, қанаттар) пропорциясы мен кеңістіктегі орналасуы үйлесімді	3
	Конструкциялау техникасы. Қағазбен/картонмен жұмыс істеу техникасы (қию, желімдеу, бекіту) дұрыс және тиімді қолданылған, модель тұрақты	2
	Түс және дизайн. Түстер тиімді қолданылған және модельдің беткі құрылымы (таза жапсыру, ұқыптылық) жоғары деңгейде	2
Жалпы балл		10

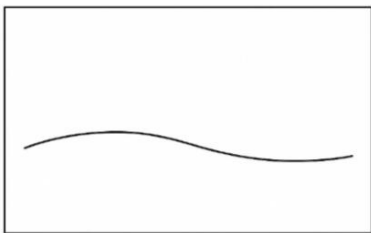
4-СЫНЫП

«Бейнелеу сауаттылық негіздері» бөлімі бойынша формативтік бағалау

Ортақ тақырып	«Кең байтақ Қазақстаным»
Бөлімше	1.2 Графика
Оқу мақсаттары	4.1.2.1 күрделі техникалар мен тәсілдерді пайдалана отырып, тандалған графикалық материалдар мен құралдарды өз бетімен пайдалану
Бағалау критерийі	Графикалық материалдарды (қарындаш, акварель, гуашь) қолдана отырып, «Кең байтақ Қазақстан» тақырыбында композиция жасайды.
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану [11]

Тапсырма:

«Кең байтақ Қазақстаным» графикалық композициясын орында. Қазақстанның кең әрі әдемі табиғатын немесе өзің жақсы көретін бір жердің суретін сал. Тауларды, даланы, көлдерді, қалаларды немесе ауыл көрінісін таңдай аласың.

Пейзаж үлгісі (OpenAI. (2025). Image generated using ChatGPT [AI-generated image]. <https://openai.com/chatgpt>)

Сұрақтарға жауап жаз:

Бұл суретте сен Қазақстанның қай жерін көрсеттің? _____

Неліктен дәл осы көріністі таңдадың? _____

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Графикалық материалдарды (қарындаш, акварель, гуашь) қолдана отырып, «Кең байтақ Қазақстаным» тақырыбында композиция жасайды	Суретті тақырыпқа сай салады. Қазақстан табиғатын немесе көрінісін анық бейнелейді	1
	Суретте кем дегенде екі табиғи элемент (тау + өзен, дала + күн, сай + ағаштар) бар және олар өзара үйлесімді орналасқан	2
	Заттар парақта дұрыс орналастырылған, бос орындар үйлесімді толтырылған	1
	Түстер ұқыпты жағылған, үйлесімді, бір-бірімен сәйкес келеді	2

	Сызықтар, бояу таза жағылған; жұмыс толық әрі әдемі орындалған	2
	Қазақстанның қай жерін көрсеткенін дұрыс және нақты атайды. Өз таңдауының себебін түсіндіріп жазады	2
Жалпы балл		10

«Көркем қызмет түрлері» бөлімі бойынша формативтік бағалау

Ортақ тақырып	«Мәдени мұра»
Бөлімше	2.6 Дизайн және сәулет (көркем құрылымдау және модельдеу)
Оқу мақсаттары	4.2.6.1 дизайнның мәнерлі құралдарын талдау және жұмыстарды орындауда қолданылатын техникаларға түсініктеме беру
Бағалау критерийі	Ұлттық жиһаздарды миниатюралық стильде көркемдік талаптарға сай бейнелеп, композицияны ұлттық сипатпен толық жеткізеді.
Ойлау дағдыларының деңгейі	түсіну, қолдану

Тапсырма: киіз үйдің ішкі көрінісіндегі ұлттық жиһаздарды миниатюралық стильде бейнелейтін көркем композиция орында. Жұмыста жиһаздардың пішінін, олардың кеңістіктегі орналасуын, ұлттық өрнектерін және шағын пропорциясын көркемдік талаптарға сай жеткіз.

Киіз үй жиһаздары (<https://www.behance.net/gallery/220984707/kiz-j-Kazakh-Yurt/modules/1260577135>)

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Ұлттық жиһаздарды миниатюралық стильде көркемдік талаптарға сай бейнелеп, композицияны ұлттық сипатпен толық жеткізу	Сурет тақырыпқа сай салынған; киіз үйдің ішкі көрінісі анық көрінеді	2
	Суретте бірнеше ұлттық бұйым (сандық, төс ағаш, текемет және т.б.) анық көрініп, бір-бірімен үйлесім табады	2
	Ұсақ формадағы (миниатюралық) пішіндер дәл, пропорциясы бұзылмай орындалған	2
	Өрнек, сызық, реңк сияқты көркемдік элементтер таза әрі ұқыпты салынған	2
	Оқушы қандай ұлттық жиһаздарды бейнелегенін атап, олардың не үшін таңдалғанын қысқаша түсіндіреді	2
Жалпы балл		10

«Қоршаған әлем» бөлімі бойынша формативтік бағалау

Ортақ тақырып	«Қоршаған ортаны қорғау»
Бөлімше	3.4 Мүсін
Оқу мақсаттары	4.3.4.1 мүсін арқылы қоршаған дүниенің күрделі бейнелері мен пішіндерінің ерекшеліктерін сипаттау және жеткізу, олардың өзара байланысын анықтау, дағдылар мен білімдерді дамыту бойынша жұмыс
Бағалау критерийі	Жойылып бара жатқан жануар немесе өсімдікті дұрыс таңдайды. Ермексаздан жасалған мүсін көлем мен пішіннің дәлдігін, текстурасының жоғары детальдылығын көрсетеді. Жұмысты өте ұқыпты орындайды, ал экологиялық хабарламасы айқын және әсерлі.

Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану [11]
-----------------------------------	----------------------------

Тапсырма: «Қызыл кітаптың сақшысы». Нысанды таңдау және зерттеу:

- Қазақстанның немесе әлемнің Қызыл кітабына енген бір жануарды (мысалы, Қар барысы, Үстірт муфлоны) немесе өсімдікті (мысалы, Регель қызғалдағы) таңдау.

- таңдаған нысанның негізгі пішінін, түсін, мөлшерін және ерекше белгілерін (терісінің текстурасы, мүйізінің пішіні, гүлінің формасы) мұқият зерттеу.

Эскиз және негіз дайындау:

- қағазға болашақ мүсіннің шамамен көлемі мен қаңқасын белгілеп, эскизін салу;

- жұмысқа арналған тұғырды (негізді) дайындау (бұл картон немесе кішкентай тақтайша болуы мүмкін).

Ермексазбен мүсіндеу:

- нысанның негізгі көлемін (массасын) дөрекі түрде қалыптастырудан бастау (мыс, жануардың денесі, өсімдіктің сабағы);

- түстерді мұқият таңдау. Қажет болса, түстің реңкін алу үшін ермексаздың әртүрлі түстерін араластыруға болады.

Детальдарды және хабарламаны қосу:

- саусақ немесе арнайы құралдар (стектер) арқылы мүсінге текстура (жүн, қабыршақ, жапырақ тамырлары) беру;

- тұғырға (негізге) кішкентай белгі (тақтайша) орнатып, оған таңдаған түрдің атын және оның неліктен қорғауды қажет ететінін (қоршаған ортаға қатысты) көрсететін қысқа хабарлама жазу.

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Жойылып бара жатқан жануар немесе өсімдікті дұрыс таңдайды. Ермексаздан жасалған мүсін көлем мен пішіннің дәлдігін, текстурасының жоғары детальдылығын көрсетеді. Жұмысты өте ұқыпты орындайды, ал экологиялық хабарламасы айқын және әсерлі.	Жойылып бара жатқан түрді дұрыс таңдайды және оның экологиялық мәселесін түсіндіреді	2
	Мүсіннің көлемдік формасын дұрыс қалыптастырады, нысанның негізгі құрылымын айқын береді (пропорцияларды сақтайды)	3
	Нысанға тән сипаттамалық детальдарды (көз, мұрын, саусақтар, гүл жапырақтары) және беткі текстураны сапалы береді	3
	Жұмысты тұғырға ұқыпты орналастырады және тақырыптың мағынасын ашатын экологиялық хабарлама жасайды	2
Жалпы балл		10

«Шығармашылық» бөлімі бойынша формативтік бағалау

Ортақ тақырып	«Болашаққа саяхат / Таңғажайып оқиғалар»
Бөлімше	4.3 Кескіндеме
Оқу мақсаттары	4.4.3.1 кескіндемелік жұмыстарының презентацияларының әртүрлі түрлерін жіктеу және сипаттау, ойды жүзеге асыру үшін цифрлық және технологиялық дағдыларды меңгеру
Бағалау критерийі	«Таңғажайып теңіз оқиғасы» тақырыбындағы жұмыс концептуалды, техникалық және композициялық жағынан мінсіз орындайды. Түс, жарық және контраст арқылы теңіздің көңіл-күйін айқын және

	әсерлі бейнелейді. Техникасын сауатты, жұмысты өте таза орындайды.
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану [11]

Тапсырма

Тақырыбы: «Таңғажайып теңіз оқиғасы»

- Үлкен толқындарға қарсы тұрған бір кеменің ерлігі немесе теңіз түбіндегі құпияға бара жатқан кеменің бейнесін сал;

- Негізгі көңіл-күйді таңда: қатты дауыл және шиеленіс, әлде таңғажайып жарықпен сәулеленген тыныш, бірақ құпиялы теңіз.

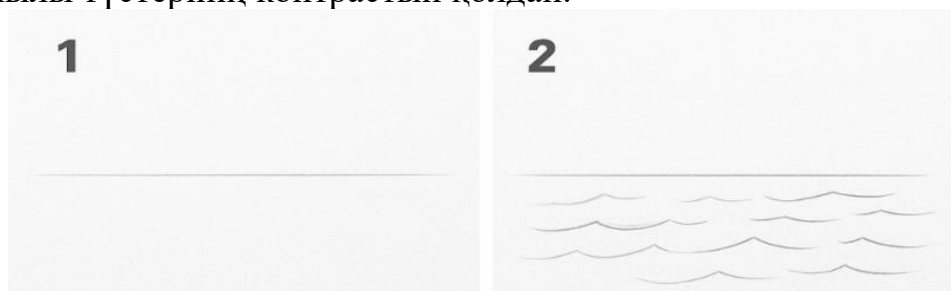
1. Міндетті элементтер:

- теңіз (пейзаж): су бетінің үлкен бөлігін бейнелеу;
- толқындар: судың қозғалысын, оның динамикасын (көпіршіктер, шашыраған су) көрсету;
- кеме: оқиғаның негізгі кейіпкері;
- тіректер (Композициялық тұрақтылық): суреттің тұрақтылығы мен драматизмін арттыру үшін тік сызықты күшті элементтерді қосу.

Техника мен түс:

- материал: акварель, гуашь немесе акрил бояуларын пайдалану ұсынылады (судың әсерін беру үшін);

- контраст: жарық пен көлеңкенің контрастың (мысалы, қараңғы дауылды аспан мен толқынның үстіндегі жарқын ақ көбік) немесе суық теңіз түстері мен кеменің жылы түстерінің контрастын қолдан.

<https://gemini.google.com/app/17896eed56596728?hl=ru>

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
«Таңғажайып теңіз оқиғасы» тақырыбындағы жұмыс концептуалды, техникалық және композициялық жағынан мінсіз орындайды. Түс, жарық және контраст арқылы теңіздің көңіл-күйін айқын және әсерлі бейнелейді. Техникасын сауатты, жұмысты өте таза орындайды	Тақырып (таңғажайып оқиға) толығымен ашылған, және су толқындарының қозғалысы (динамикасы) сенімді, мәнерлі көрсетілген	3
	Кеме, теңіз және толқындар сурет жазықтығында теңдестірілген. Тірек элементтері (маяк, дңгек немесе жартас) композицияға тұрақтылық немесе шиеленіс беріп, тиімді қолданылған	3
	Түстер үйлесімді/контрастты таңдалған. Жарық пен көлеңке арқылы суреттің көңіл-күйі (дауыл, құпия) айқын жеткізілген	2
	Таңдалған материал ұқыпты қолданылған, жұмыс таза, суды салу техникасы сауатты	2
Жалпы балл		10

ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУҒА АРНАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАР ҮЛГІЛЕРІ 2-СЫНЫП

«Менің отбасым және достарым» және «Менің мектебім» ортақ тақырыптары бойынша бөлім бойынша жиынтық бағалау

Тоқсан	1
Бөлім	Бейнелеу сауаттылық негіздері
Бөлімше	1.1 Өнер туындыларын қабылдау, 1.2 Графика, 1.3 Кескіндеме
Оқу мақсаттары	2.1.1.1 қазақтың ұлттық және әлем мәдениетінің түрлі өнер туындыларымен танысу, өз еліне деген сүйіспеншілігін көрсету 2.1.2.1 техникалар мен тәсілдерді пайдалана отырып, графикалық материалдар мен құралдарды қолдану 2.1.3.1 әр түрлі тәсілдер мен техниканы қолдана отырып, кескіндеме материалдары мен құралдарын қолдану
Бағалау критерийі	Мектеп түрлерін ажыратып, сұрақтарға дұрыс жауап береді, көркемдік терминдерді сәйкестендіреді және графика мен кескіндеме тәсілдерін қолдана отырып мектеп тақырыбында шағын сурет орындайды.
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану

1-тапсырма. Өнер туындыларын салыстыру. Төмендегі суреттерді пайдалана отырып, ең алғашқы қазақ мектебін қызыл түсті қарындашпен, қазіргі заманғы мектепті көк түсті қарындашпен, шетел мектебін сары түсті бояумен дөңгелектеп боя.

[3]

2-тапсырма. Төмендегі сұрақтарға жауап бер.

1. Графикада ең жиі қолданылатын құрал:

- А) Пластилин
- В) Қара қарындаш
- С) Гуашь

2. Отбасы туралы сурет салғанда ең маңыздысы:

- А) Тек фонды бояу
- В) Адамдардың пішінін дұрыс беру
- С) Тек өрнек салу

3. Отбасылық суреттер қандай тақырыпқа жатады?

- А) Табиғат
- В) Портрет
- С) Көлік

[3]

3-тапсырма. Сәйкестендіру

Термин

Сипаттама

1. Штрих	А. Затты бейнелеуде қолданылатын қысқа сызықтар
2. Контур	В. Адам бейнесін салу
3. Пропорция	С. Заттың сыртқы шекарасын көрсететін сызық
4. Портрет	Д. Бөліктердің көлемдік қатынасы

[4]

Практикалық жұмыс

4-тапсырма. «Менің мектебім» тақырыбында акварельмен шағын сурет салу. Акварель қолдана отырып, мектептің бір бұрышын (сынып, дәліз, мектеп ауласы) бейнеле.

1. Графика: қарындашпен мектеп ғимаратын салу;
2. Кескіндеме: мектеп ауласын бояу.

Шарттары:

- түстер үйлесімді болуы керек;
- жылы және суық түстерді дұрыс пайдалану;
- бояуды біртіндеп жағу (жұмсақ өтулер).

[5]

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Мектеп кезеңдерін дұрыс анықтап, керекті түстермен дұрыс бояйды	Мектептерді дұрыс анықтай алады	3
Сұрақтарға жауап береді	1 – В ; 2 – В; 3 – В	3
Терминдер мен сипаттамаларды сәйкестендіреді	1–А; 2–С; 3–D; 4–В	4
Мектептің суретін салады	Мектепке қатысты бейнені орынды салады	1
Графикалық материалмен сурет сала отырып, кескіндеме техникасын дұрыс пайдалана біледі	Графикалық материалдарды қолдана біледі	1
	Кескіндеме техникасын дұрыс пайдаланады	1
Өз жұмысын сипаттай алады	Өз идеясын шығармашылықпен жеткізе алады, жұмысын 2-3сөйлеммен жеткізе таныстыра алады	2
Жалпы балл		15

Ата-аналарға ақпарат ұсынуға арналған рубрика

Білім алушының аты-жөні: _____

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
		Төмен	Орта	Жоғары
Өнер туындыларын ажыратып, сұрақтарға дұрыс жауап береді	1	Тақырыпты дұрыс анықтай алмайды; материалдар туралы түсінігі жоқ; түстерді атай алмайды/ Жауаптары толық емес. ☐	Кейбір сұрақтарға дұрыс жауап береді, бірақ материалдарды ажыратуда қателіктер бар; түстерді ішінара түсіндіреді ☐	Барлық сұраққа дұрыс, толық жауап береді; материалдар мен түстерді анық ажыратады ☐
Сұрақтарға жауап береді	2	Сұрақтарға мүлдем жауап бере алмайды ☐	Сұрақтарға жартылай дұрыс жауап береді ☐	Сұрақтарға толық дұрыс жауап береді ☐
Графикалық құралдарды ерекшеліктерімен сәйкестендіреді	3	Графикалық құралдардың қасиеттерін білмейді, сәйкестендіре алмайды ☐	Кейбір құралдарды дұрыс сәйкестендіреді, бірақ толық емес ☐	Барлық құралдарды дұрыс сәйкестендіреді және олардың қолданылуын түсіндіре алады ☐
Акварельмен немесе графикамен шағын сурет орындайды	4	Жұмыс идеясы әлсіз немесе жоқ, композиция дұрыс емес, түс пен техника қолданылмаған немесе ұқыпсыз ☐	Пішіндерді ішінара дұрыс береді; түстер жартылай үйлеседі; жұмыс орташа деңгейде ☐	Пішіндер анық; түстер үйлесімді; сурет тақырыпқа сай; техникасы таза, ұқыпты. ☐

«Табиғат әлемі» және «Ғажайыптар әлемі» ортақ тақырыптары бойынша бөлім бойынша жиынтық бағалау жұмысы

Тоқсан	4
Бөлім	Шығармашылық
Бөлімше	4.2 Графика, 4.3 Кескіндеме, 4.4 Мүсін

Оқу мақсаттары	2.4.2.1 графикалық әдістер мен тәсілдер арқылы сезімдер мен идеяларды білдіру 2.4.3.1 техникалар мен тәсілдерді қолдана отырып, сурет салу арқылы сезімдер мен идеяларды білдіру 2.4.4.1 мүсіндеу техникасы мен тәсілдерінің көмегімен өз сезімдері мен идеяларын шығармашылықпен білдіру
Бағалау критерийі	Графикалық тәсілдер арқылы эмоцияларды дұрыс сәйкестендіреді, мүсіндеуге қатысты сұрақтарға нақты жауап береді және түстер мен сызықтарды қолдана отырып өз сезімін бейнелейтін шығармашылық жұмыс орындайды.
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану

1-тапсырма. Төмендегі эмоцияларды оларды білдіруге ең тиімді графикалық тәсілмен сәйкестендір.

Эмоциялар

Қуаныш
Қорқыныш
Сабырлық
Ашулану
Мейірімділік

Графикалық тәсілдер

Жұмсақ, жеңіл штрихтар
Қалың, сынық тәрізді өткір сызықтар
Жарық–көлеңкені айқын көрсету
Жұқа, жайлы сызықтар
Дөңгеленген дақтар

[5]

2-тапсырма. Төмендегі сұрақтарға қысқа, нақты жауап жаз:

- 1) Мүсіндеу кезінде пішінді көрсетудің екі түрлі тәсілін ата.
- 2) Ермексаздың қасиеттеріне байланысты онымен қалай дұрыс жұмыс істеу керектігін жаз.
- 3) Мүсіннің үш өлшемі қандай?
- 4) «Мен үшін мүсіндеу ...» сөйлемін жалғастыр (1 сөйлем).
- 5) Мүсіндеу арқылы қандай сезімді жеткізуге болатынын жаз.

[5]

Практикалық жұмыс

3-тапсырма. Акварель, гуашь немесе қарындаш қолдана отырып, *көңіл күйіңді немесе сезіміңді* жеткізетін сурет сал. Түс, дақ, сызық арқылы эмоцияңды көрсет.[5]

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Эмоцияларды оларды білдіруге ең тиімді графикалық тәсілдермен сәйкестендіреді	Қуаныш → Дөңгеленген дақтар	1
	Қорқыныш → Қалың, сынық, өткір сызықтар	1
	Сабырлық → Жұқа, жайлы сызықтар	1
	Ашулану → Жарық–көлеңкені айқын көрсету	1
	Мейірімділік → Жұмсақ, жеңіл штрихтар	1
Сұрақтарға қысқа, нақты жауап береді	Пішінді көрсетудің екі тәсілін дұрыс атайды	1
	Пластинмен дұрыс жұмыс істеу ережесін түсіндіреді	1
	Мүсіннің үш өлшемін дұрыс атайды	1
	«Мен үшін мүсіндеу...» сөйлемін дұрыс аяқтайды	1
	Мүсіндеу арқылы қандай сезім беруге болатынын жазады	1
Графикалық материалдарды қолдана отырып, көңіл күйіңді немесе сезіміңді жеткізетін сурет салады	Түстерді эмоцияға сәйкес қолданады	2
	Негізгі пішіндерді дұрыс береді	2
	Жұмысты ұқыпты орындайды, бояу техникасы сақталған	1
Жалпы балл		15

Ата-аналарға ақпарат ұсынуға арналған рубрика

Білім алушының аты-жөні: _____

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
		Төмен	Орта	Жоғары
Эмоцияларды сәйкес графикалық тәсілмен сәйкестендіреді	1	Эмоция мен тәсілді мүлдем ажырата алмайды ☐	Кейбір эмоцияларды дұрыс сәйкестендіреді ☐	Барлық эмоцияларды сипаттамасымен дұрыс сәйкестендіреді ☐
Мүсіндеуге қатысты қысқа сұрақтарға нақты жауап береді	2	Пішін, тәсіл, өлшемдер туралы түсінігі өте әлсіз ☐	Кейбір сұрақтарға дұрыс жауап береді, бірақ толық емес ☐	Барлық сұрақтарға дұрыс, нақты, қысқа жауап жазады ☐
Эмоцияны білдіретін шығармашылық жұмыс орындайды	3	Түстер сәйкес емес; эмоция сезілмейді; жұмыс ұқыпсыз ☐	Эмоция жартылай көрінеді; түстер ішінара сәйкес ☐	Эмоция анық көрінеді; түстер үйлесімді; сызықтар дұрыс; жұмыс таза, көркем ☐

3-СЫНЫП

«Табиғат - менің үйім» және «Менің Отаным-Қазақстан» ортақ тақырыптары бойынша бөлім бойынша жиынтық бағалау жұмысы

Тоқсан	1
Бөлім	Бейнелеу сауаттылық негіздері
Бөлімше	1.1 Өнер туындыларын қабылдау, 1.2 Графика, 1.3 Кескіндеме
Оқу мақсаттары	3.1.1.1 қазақтың ұлттық және әлем мәдениетінің түрлі өнер туындыларының ерекшеліктерін анықтау 3.1.2.1 шығармашылық жұмыс барысында күрделі техникалар мен тәсілдерді пайдалана отырып, графикалық материалдар мен құралдарды қолдану 3.1.3.1 шығармашылық жұмыста кескіндеменің күрделі тәсілдері мен техникаларын қолдану
Бағалау критерийі	Өнер туындысын талдап, ою-өрнекті симметрия сақтай отырып толықтырады және акварель техникасын қолдану арқылы Отан тақырыбындағы нысанды бейнелейді.
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану

1-тапсырма. Төмендегі сурет сипаттамасын оқы және сұрақтарға жауап бер.

Аспан ашық, жасыл дала көрінісі бейнеленген. Артқы планда биік тау, ал жақын планда шағын ағаштар берілген. Түстер жұмсақ, үйлесімді

Сұрақтарға жауап жаз.

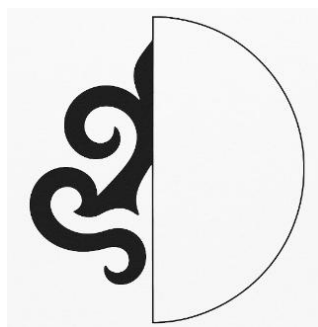
Бұл туынды қай өнер түріне жатады? Неге? _____

Суреттен қандай көңіл-күй сезіледі? _____

Қандай түстер көбірек қолданылған деп ойлайсың? _____

Бұл табиғат көрінісі саған несімен әсер етті? _____ [5]

2-тапсырма. Ою-өрнек элементін толықтыр. Берілген жартылай салынған ою-өрнек схемасын симметрия сақтай отырып аяқта.

[5]

Практикалық жұмыс

3-тапсырма. «Менің Отанымдағы нысан». Акварель қолдана отырып келесі нысандардың бірін бейнеле: Бәйтерек, қазақ үйі, тау пейзажи, ұлттық бұйым, елтаңба элементі, т.б.

Шарттары:

- түстер үйлесімді болуы керек;
- жылы және суық түстерді дұрыс пайдалану;
- бояуды біртіндеп жағу (жұмсақ өтулер). [5]

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Сурет сипаттамасын оқып, сұрақтарға жауап береді	Туындының қай өнер түріне жататынын дұрыс анықтайды	2
	Суреттен сезілетін көңіл-күйді сипаттайды	1
	Қолданылған түстер жайлы пікірін айтады	1
	Табиғат көрінісі туралы жеке ойын жазады	1
Берілген жартылай салынған ою-өрнек схемасын симметрия сақтай отырып аяқтайды	Симметрия принципін сақтап ою элементін жалғастырады	2
	Сызықтарды дәл, анық сызады	1
	Ою элементінің біртұтас композициясын сақтайды	1
	Жұмысты ұқыпты орындайды	1
«Менің Отанымдағы нысан» тақырыбында сурет салады	Нысанның негізгі пішінін дұрыс бейнелейді	2
	Жылы және суық түстердің үйлесімін қолданады	1
	Бояуды біртіндеп жағып, жұмсақ өтулер жасайды	1
	Жұмысты таза, бояу іздерін қалдырмай орындайды	1
Жалпы балл		15

Ата-аналарға ақпарат ұсынуға арналған рубрика

Білім алушының аты-жөні: _____

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
		Төмен	Орта	Жоғары
Өнер туындысын талдайды	1	Өнер туындысының жанрын, көңіл күйін немесе түстерін анықтай алмайды ☐	Өнер туындысын жартылай талдайды, бірақ ойы толық емес ☐	Өнер туындысының жанрын, көңіл күйін, түстерін толық әрі нақты талдайды ☐
Ою-өрнекті симметрия сақтап толықтырады	2	Симметрия сақталмаған, сызықтары дәл емес ☐	Симметрия ішінара сақталған, кейбір бөлшектер дәл емес ☐	Симметрия толық сақталған, сызықтар анық, ою біртұтас көрінеді ☐
Кескіндеме техникасын қолданып нысанды бейнелейді	3	Пішіндер бұрмаланған, түстер үйлесімсіз, бояу дұрыс жағылмаған ☐	Пішіндер мен түстер жартылай дұрыс берілген, өтулер әлсіз ☐	Пішіндер дұрыс, түстер үйлесімді, жылы-суық түстер ажыратылған, бояу біртіндеп жағылған ☐

Тоқсан	3
Бөлім	Қоршаған әлем
Бөлімше	3.2 Графика, 3.3 Кескіндеме
Оқу мақсаттары	3.3.2.1 «бақылау арқылы сурет салу» және «есте сақтау арқылы сурет салу» ұғымдарының айырмашылықтары мен ұқсастықтарын түсіндіру, таныс пішіндерді бейнелеу үшін графикалық құралдарды пайдалану, қауіпсіздік шараларын сақтау 3.3.3.1 «бақылау арқылы сурет салу» және «есте сақтау арқылы сурет салу» ұғымдарының айырмашылықтары мен ұқсастықтарын түсіндіру, таныс пішіндерді бейнелеу үшін кескіндемені қолдану
Бағалау критерийі	Бақылау және есте сақтау арқылы бейнелеудің айырмашылығын түсіндіреді, өнер ұғымдары мен жанрларын сәйкестендіреді және акварель немесе қарындаш арқылы өзінің туған жеріне арналған композицияны орындайды
Ойлау дағдыларының деңгейі	білу, түсіну, қолдану

1. Қоршаған әлемді бейнелеу өнерінде көрсету үшін негізінен қандай жанр пайдаланылады?

- А) Сәулет өнері
Б) Мүсін өнері
В) Кескіндеме

A) Қиялдан бейне салу Б) Көзбен көріп отырып В) Есте сақтап салу
 салу

А) Акварель Б) Ермексаз В) Қара қалам

A) Түс Б) Штрих В) Сызық

2-тапсырма. Сөздер мен олардың анықтамасын сәйкестендір.

АНЫҚТАМАСЫ

А) Заттар бейнеленген жанр

Б) Табиғат көрінісі бейнеленген жанр

В) Қолмен жасалған бұйымдар

С) Қара-ақ сызық, штрих

Д) Түс, дақ

[5]

3-тапсырма. « Менің ауылым (қалам) – менің асыл мұрам». Акварель, түсті қарындаштар немесе фломастерлерді қолдана отырып өзің тұратын жердегі әдемі немесе тарихи маңызы бар орынды (табиғат көрінісі, ғимарат немесе көше) бейнеле. Жұмыста жылы (қызыл, сары, қызғылт сары) немесе суық

(көк, жасыл, күлгін) түстердің бірін ғана пайдаланып, түс үйлесімін көрсет. [5]

Бағалау критерийі	Дескрипторлар	Балл
Сұрақтарға дұрыс жауапты таңдайды	1. Б; 2. В; 3. Б; 4. Б; 5. А	5
Сөздердің анықтамасын біледі	Пейзаж – Б; Қолөнер – В; Натюрморт – А; Кескіндеме – Д; Графика - С	5
Тақырыпты ашып, түс үйлесімін және техника мен материалды дұрыс қолданады	Тапсырмаға сай тақырыпты ашады, мазмұнды сурет салады Түстер гаммасына сай үйлесімді түстер қолданады, таза бояйды Берілген материалдарды дұрыс қолданып, техниканы ұқыпты орындайды	5
Жалпы балл		15

Ата-аналарға ақпарат ұсынуға арналған рубрика

Білім алушының аты-жөні: _____

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
		Төмен	Орта	Жоғары
Дұрыс жауап нұсқасын таңдау және теориялық ақпаратты дұрыс көрсету	1	Негізгі жанрларды атай алмайды немесе қате атайды ☐	Кейбір негізгі жанрларды дұрыс атайды, бірақ толық емес ☐	Барлық негізгі жанрларды дұрыс атайды ☐
Терминдердің мағынасын түсіну және сәйкестендіру	2	Мағынасын түсінбейді, дұрыс сәйкестендіре алмайды ☐	Кейбір терминдерді түсінеді; бірақ толық емес ☐	Барлық терминнің анықтамасын біледі, дұрыс сәйкестендіреді ☐
Шығармашылық жұмыс сапасы- тақырыпты ашу, түстер гаммасы мен техниканы дұрыс қолдану	3	Тақырып толық ашылмаған, композиция мен көркемдік шешім әлсіз ☐	Тақырып ішінара ашылған, түстер гаммасы мен техника ішінара дұрыс ☐	Тақырып толық ашылған, үйлесімді және көркемдік шешім дұрыс, түстер гаммасы мен техникасы дұрыс қолданылған ☐

4-СЫНЫП

«Кең байтақ Қазақстаным» және «Адам болам десейіз» ортақ тақырыптары бойынша бөлімдік жиынтық бағалау

Тоқсан	1
Бөлім	Бейнелеу сауаттылық негіздері
Бөлімше	1.1 Өнер туындыларын қабылдау, 1.3 Кескіндеме, 1.4 Мүсін
Оқу мақсаттары	4.1.1.1 өнер туындыларын, қолөнерді, дизайнды, қазақтың ұлттық және әлем мәдениетін зерттегенде ерекшеліктерді анықтап, түсіндіру, тарихи және мәдени мұраны зерттеуге қызығушылық таныту 4.1.4.1 күрделі тәсілдер мен техникаларды қолдана отырып, өздігінен таңдалған мүсіндеу материалдары мен құралдарын қолдану 4.1.3.1 кескіндемеде әртүрлі күрделі тәсілдер мен техникаларды қолдану
Бағалау критерийі	Өнер туындыларының ерекшеліктерін анықтап, жанрларды ажыратады, күрделі тәсілдермен мүсіндеу және кескіндеме техникасын қолдана отырып шығармашылық жұмыс орындайды.
Ойлау дағдыларының деңгейі	қолдану

1-тапсырма. Бейнелеу өнері жанрларын жаз:

[6]

2-тапсырма. Дұрыс жауап нұсқасын белгіле.

1. Қазақ бейнелеу өнерінде «атақты пейзажист» және «Қазақ сурет өнерінің негізін қалаушылардың бірі» кім?

А) Илья Репин

Б) Камиль Рахимбеков

Ә) Әбілхан Қастеев

В) Василий Суриков

2. Мүсін жасау үшін көбіне мынадай материал түрлері пайдаланылады.

А) тек ағаш пен тас

Б) тек пластмасса мен шыны

Ә) саз, тас, ағаш, балауыз

В) барлық жауабы дұрыс

[2]

3-тапсырма. Түстер гаммасын сәйкестендір.

Жылы түстер

Суық түстер

[2]

Практикалық жұмыс

4-тапсырма. «Менің сүйікті табиғат көрінісім»

Нұсқаулық

1) таңдау: табиғат көрінісін (пейзаж, гүлдер, таулар, өзен) таңдау.

2) элементтерді қолдану:

- сызықтар: негізгі пішіндерді, контурларды сызу;

- түстер: түстік гамманы жанр мен көрініске сәйкес таңдау (мысалы, табиғат үшін жасыл, көк, қоңыр);

- құрылым (композиция): негізгі объектіні орталыққа немесе гармониялы түрде орналастыру;

- жарық пен көлеңке: суретке көлем беретін элементтерді қосу.

3) сурет салу:

- қағазға немесе картонға кескіндеме салу;

- түстерді үйлесімді қолдануға тырысу;

- суретте сенің жеке ойың мен сезімің көрінуі керек.

4) сипаттама қосу:

- «Менің суретімде негізгі идея: ...»

- «Қолданған түстер гаммасы: ...»

[5]

Бағалау критерийі	Тапсырма	Дескриптор	Балл
Жанрларды дұрыс жазу	1	Барлық негізгі жанрларды дұрыс жазады	6

Дұрыс жауап нұсқасын таңдау және теориялық ақпаратты дұрыс көрсету	2	Қазақ бейнелеу өнерінде «атақты пейзажист» және «Қазақ сурет өнерінің негізін қалаушылардың бірін» белгілейді	1
		Мүсін жасау үшін көбіне қандай материал түрлері пайдаланылатынын табады	1
Түстер гаммасын дұрыс сәйкестендіру	3	Жылы түстерді анықтайды	1
		Суық түстерді анықтайды	1
Элементтерді дұрыс қолдану (сызық, пішін, композиция)	4	Сызықтар мен пішіндер дұрыс қолданылған, композиция үйлесімді	1
Түстер гаммасы және үйлесімділік		Түстер табиғат көрінісіне сәйкес, гармония сақталған	1
Мазмұнға сәйкес сурет		Сурет тақырыпқа толық сәйкес	1
Кескіндемеде жанр ерекшелігін көрсету		Таңдалған жанрға тән негізгі элементтер көрініс тапқан	1
Шығармашылық және өзіндік ерекшелігін сипаттау		Сурет білім алушының жеке ой-пікірі мен шығармашылығын көрсетеді	1
Жалпы балл			15

Ата-аналарға ақпарат ұсынуға арналған рубрика

Білім алушының аты-жөні: _____

Бағалау критерийі	Тапсырма	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
		Төмен	Орта	Жоғары
Бейнелеу өнерінің негізгі жанрларды дұрыс жазады	1	Негізгі жанрларды атай алмайды немесе қате атайды; мысал келтіре алмайды ☐	Кейбір жанрларды дұрыс атайды (мысалы, портрет, пейзаж, натюрморт, жанрлық көрініс), бірақ толық емес ☐	Барлық жанрларды дұрыс атайды және олардың ерекшеліктерін сипаттай алады; нақты мысалдар келтіре алады ☐
Дұрыс жауап нұсқасын таңдау және теориялық ақпаратты дұрыс көрсету	2	Дұрыс жауапты таңдай алмайды немесе қате жауап береді; теориялық ақпаратты дұрыс көрсете алмайды ☐	Кейде дұрыс жауапты таңдай алады; теориялық ақпаратты ішінара дұрыс көрсетеді, бірақ толық емес ☐	Дұрыс жауапты үнемі таңдайды; теориялық ақпаратты дұрыс және толық көрсетеді, мысалдар келтіре алады ☐
Түстер гаммасын дұрыс сәйкестендіру	3	Түстер гаммасын сәйкестендіре алмайды немесе қате сәйкестендіреді ☐	Кейде дұрыс сәйкестендіреді; гамма түсінігі ішінара дұрыс көрсетілген ☐	Барлық түстер гаммасын дұрыс сәйкестендіреді; негізгі түс комбинацияларын нақты түсіндіре алады ☐
Мазмұнға сәйкес сурет салып, элементтерді дұрыс қолданады, кескіндемеде жанр ерекшелігін көрсете алады, шығармашылық идеясын сипаттай алады	4	Элементтер дұрыс қолданылмаған, түстер гаммасы үйлеспейді, мазмұн мен жанр сәйкес емес, шығармашылық ерекшелік байқалмайды ☐	Элементтер ішінара дұрыс қолданылған, түстер гаммасы мен үйлесімділік байқалады, мазмұн мен жанр анық көрінеді, бірақ шығармашылық ерекшелік жеткіліксіз ☐	Барлық элементтер дұрыс қолданылған, түстер үйлесімді, мазмұн мен жанр толық сәйкес, шығармашылық және өзіндік ерекшелігі көрініп тұр ☐

«Болашаққа саяхат» және «Таңғажайып оқиғалар» ортақ тақырыптары бойынша бөлімдік жиынтық бағалау

Тоқсан	4
Сынып	4
Бөлім	Шығармашылық
Бөлімше	4.2 Графика, 4.3 Кескіндеме, 4.4 Мүсін
Оқу мақсаттары	4.4.3.1 кескіндемелік жұмыстарының презентацияларының әртүрлі түрлерін жіктеу және сипаттау, ойды жүзеге асыру үшін цифрлық және технологиялық дағдыларды меңгеру 4.4.2.1 өзінің графикалық жұмысының презентацияларының түрлерін талдау, идеяларды генерациялау, тәжірибеде стандартты емес шешімдерді қолдану

	4.4.4.1 әртүрлі техникалар мен тәсілдерді үйлестіре отырып, мүсіндеу арқылы сезімдер мен идеяларды білдіру
Бағалау критерийі	Бейнелеу ұғымдары мен терминдерін дұрыс анықтап, графикалық тәсілдерді сәйкестендіреді және болашаққа арналған идеясын перспективаны, түстер контрастын және композиция принциптерін қолданып шығармашылық жұмыста жеткізеді
Ойлау дағдыларының деңгейі	қолдану

1-тапсырма. Дұрыс нұсқасын белгіле.

1.Бейнелеу өнерінде «контраст» ұғымы нені білдіреді?

- А) Композицияның барлық элементтерінің бірлігі мен элементтердің айырмашылығы немесе үйлесімділігі
 Б) Екі немесе одан да көп карама-қарсылығы
 Ә) Композициядағы бір элементті қайталау
 В) Бір түстен екінші түске біртіндеп өту

2. Перспективадағы көкжиек сызығы нені білдіреді?

- А) Жоғалу нүктесі орналасқан жерді
 Б) Алдыңғы және артқы планды бөлетін сызықты
 Ә) Көрерменнің көз деңгейін
 В) Суреттің ең жоғарғы жиегін

3. Мүсіндік композиция – бұл:

- А) Акварельмен сурет салу өнері
 Б) Екі немесе одан да көп фигурадан тұратын мүсін
 Ә) Теңіз көрінісінің пейзажы
 В) Қима қағаздарды негізге жабыстыру техникасы

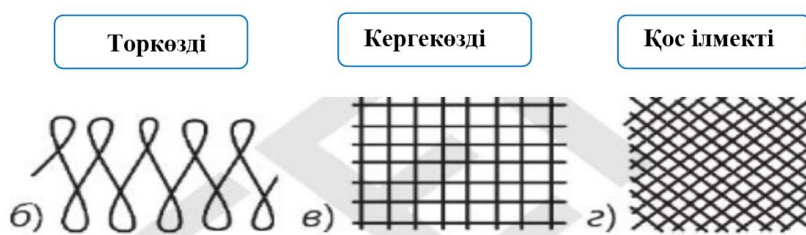
4. Бұл картинада бейнелеу өнерінің қандай жанры көрсетілген?

- А) Мүсін
 Ә) Натюрморт
 Б) Теңіз пейзажы
 В) Тұрмыстық жанр

[4]

2-тапсырма. Сызық түрлерін сәйкестендіріп сыз:

[3]

Практикалық жұмыс

3-тапсырма. «Біздің ғаламшарымыз 100 жылдан кейін». **Нұсқаулық.** Идеяны таңдау:

- суретте сенің 100 жылдан кейінгі Қазақстанның немесе кез келген басқа ғаламшардың болашағын қалай елестететінін көрсету.

- негізгі сұрақтар: Үйлер қандай болады? Адамдар қалай қозғалады (ұшатын көлік, телепортация)? Табиғат сақталады ма, әлде толығымен технологиямен алмастырылады ма?

Материалды таңдау: гуашь, акварель, түрлі-түсті қарындаштар немесе фломастерлерді пайдалану.

Композицияны құру:

- көкжиек сызығын (перспективаны) пайдаланып, кеңістіктің тереңдігін көрсету (мысалы, алыстағы ғимараттар кішірек, жақындары үлкенірек);
- композицияның негізгі мағыналық орталығын (мысалы, ерекше ғимарат немесе ұшатын көлік) анықтап, оны суреттің маңызды жеріне орналастыру.

Түс шешімі:

- контраст принциптерін (мысалы, жылы түстерді (от, қызыл, сары) суық түстермен (көк, көгілдір) үйлестіру арқылы) қолдану;
- болашақтың көңіл-күйін (динамика, бейбітшілік, технологиялық даму) түстер арқылы жеткізу.[8]

Бағалау критерийі	Тапсырма	Дескриптор	Балл
Дұрыс жауап нұсқасын таңдау және теориялық ақпаратты дұрыс көрсетеді	1	1. Б; 2. Ә; 3. Б; 4. Б	4
Сызық түрлерін біледі	2	Берілген сызық түрлерін сәйкестендіріп сызады	3
Идея және фантазия	3	Тақырып толығымен ашылған, сурет ерекше және шығармашылық идеяларға (мысалы, бірегей көлік немесе сәулет) толы	2
Композиция және кеңістік		Нысандар суретте теңдестірілген, алдыңғы және артқы план айқын көрсетілген, перспектива тереңдік сезімін береді	2
Түс және атмосфера		Түстер үйлесімді немесе контрастты түрде сауатты қолданылған. Түс арқылы болашақтың көңіл-күйі (мысалы, динамикалық, тыныш) айқын жеткізілген	2
Техника және ұқыптылық		Таңдалған материал (бояу, қарындаш) ұқыпты қолданылған, жұмыс таза және толық аяқталған	2
Жалпы балл			15

Ата-аналарға ақпарат ұсынуға арналған рубрика

Білім алушының аты-жөні:

Бағалау критерийі	Тапсырма	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
		Төмен	Орта	Жоғары
Дұрыс жауап нұсқасын таңдау және теориялық ақпаратты дұрыс көрсетеді	1	Дұрыс жауапты таңдай алмайды немесе қате жауап береді; теориялық ақпаратты дұрыс көрсете алмайды ☐	Кейде дұрыс жауапты таңдай алады; теориялық ақпаратты ішінара дұрыс көрсетеді, бірақ толық емес ☐	Дұрыс жауапты үнемі таңдайды; теориялық ақпаратты дұрыс және толық көрсетеді, мысалдар келтіре алады ☐
Сызық түрлерін біледі	2	Сызық түрлерін атай алмайды немесе қате атайды; олардың ерекшеліктерін түсінбейді ☐	Сызық түрлерін атай алады (түзу, қисық, сызықтық және т.б.), бірақ олардың қолданылуын толық түсіндіре алмайды ☐	Сызық түрлерін дұрыс атайды және әрбір сызық түрінің бейнелеу өнеріндегі қолданылуын сипаттай алады; мысалдар келтіре алады ☐
Шығармашылық жұмыс сапасы – идея, композиция, түс, техника және ұқыптылықтың біртұтас көрінісін жеткізеді	3	Жұмыс идеясы әлсіз немесе жоқ, композиция дұрыс емес, түс пен техника қолданылмаған немесе ұқыпсыз ☐	Жұмыс идеясы бар, композиция мен түс ішінара үйлесімді, техника мен ұқыптылық байқалады, бірақ толық емес ☐	Жұмыс толық, оригиналды идеясы бар, композиция үйлесімді, түстер мен атмосфера берілген, техника мен ұқыптылық жоғары деңгейде ☐

Қорытынды

«Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша 2-4-сынып білім алушыларының оқу жетістіктерін бағалауға арналған әдістемелік ұсынымдар бастауыш буында көркемдік-эстетикалық білім берудің сапасын арттыруға, педагогтің кәсіби әрекетін жүйелеуге және бағалау процесін мазмұндық әрі әділ ұйымдастыруға бағытталған. Құжатта ұсынылған теориялық тұғырлар мен практикалық материалдар педагогке бағалауды жоспарлау, критерийлерді анықтау, оқу тапсырмаларын әзірлеу және білім алушының көркемдік даму динамикасын бақылау үшін нақты құрал бола алады.

Бастауыш жастағы білім алушылардың шығармашылық қабілеттері қарқынды қалыптасатындықтан, бағалау жүйесінің негізгі міндеті – білім алушының ішкі әлеуетін ашу, оның көркемдік ойлауын, идеяны бейнелеу тәсілдеріндегі дербестігін және эстетикалық көзқарасын қолдау. Бағалау тек техникалық дағдыларды өлшеумен шектелмей, білім алушының эмоциялық сезімталдығын, шығармашылық шешімдерін, қиял әлемін және ұлттық мәдениетке қызығушылығын да қамтиды.

Формативтік және жиынтық бағалаудың өзара байланыста қолданылуы көркемдік әрекетті жан-жақты бағалауға мүмкіндік береді. Формативтік бағалау білім алушының күнделікті ілгерілеуін бақылауға және қолдау көрсетуге бағытталса, жиынтық бағалау оқу кезеңінің нәтижелерін анықтайды және педагогке әрі қарайғы оқу мақсаттарын жоспарлауға көмектеседі. Осы екі бағалау түрінің үйлесімділігі оқыту процесін тиімді ұйымдастыруға ықпал етеді.

Педагогтің кәсіби рөлі бағалау барысында ерекше мәнге ие. «Бейнелеу өнері» оқу пәні білім алушының шығармашылық әлеуетін ашуға, эстетикалық талғамын қалыптастыруға және ұлттық құндылықтарды танытуға бағытталған сындарлы кері байланыс береді. Әдістемелік ұсынымда педагогке бағалау критерийлерін әзірлеу, тапсырмаларды жоспарлау және оқу жетістіктерін тіркеу бойынша нақты ұсыныстар беріледі.

Ұсынымдарда бағалаудың ашықтығы мен әділдігі маңызды қағида ретінде қарастырылып, критерийлердің айқындығы, дескрипторлардың түсініктілігі және нәтижелердің қолжетімділігі білім алушының да, ата-ананың да оқу процесіне деген сенімін арттыруға ықпал ететіні атап өтіледі. Сонымен бірге ұлттық мәдени компонентті бағалау критерийлеріне енгізу білім алушылардың мәдени мұраны құрметтеуіне және ұлттық өнерге қызығушылығын дамытуға жол ашады.

Қорытындылай келе, бұл әдістемелік ұсыным «Бейнелеу өнері» оқу пәнін оқытудағы бағалау мәдениетін жетілдіруге, білім алушының шығармашылық дамуын қолдауға және педагогтің кәсіби қызметін жүйелеуге бағытталған маңызды әдістемелік ресурс болып табылады. Оның мазмұны мектеп тәжірибесінде қолдануға ыңғайлы, ал ұсынылған материалдар бастауыш буындағы көркемдік-эстетикалық білім берудің сапасын арттыруға үлес қосады.

Пайдаланылған дереккөздердің тізімі

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы №348 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 23 қаңтардағы №12 бұйрығы.

2. Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта деңгейлерінің жалпы білім беретін пәндері мен таңдау курстары бойынша үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі №399 бұйрығы.

3. Орта, техникалық және кәсіптік, орта білім кейінгі білім беру ұйымдары үшін алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, оларды аралық және қорытынды аттестаттауды өткізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы №125 бұйрығы.

4. Раупова Н. А. Көркем еңбек оқыту әдістемесі. 1-сынып. – Алматы: Атамұра, 2016. [Chromeextension://efaidnbmninnibpcjpcglclefindmkaj/https://atamur.a.kz/wp-content/uploads/2016/09/Korkem_enbek_1_2016.pdf](https://atamur.a.kz/wp-content/uploads/2016/09/Korkem_enbek_1_2016.pdf)

5. Раупова Н.А., Төлебиев Ә.Т., Жарымбетова Г.Қ. Көркем еңбек оқыту әдістемесі. 2-сынып. – Алматы: Атамұра, 2022. <https://ru.scribd.com/document/924924896/2-%D0%A1%D1%8B%D0%BD%D1%8B%D0%BF-%D0%9A%D3%A9%D1%80%D0%BA%D0%B5%D0%BC-%D0%95%D2%A3%D0%B1%D0%B5%D0%BA-%D2%9A%D0%BC%D0%B6>

6. Раупова Н. А. Көркем еңбек оқыту әдістемесі. 3-сынып. – Алматы: Атамұра, 2018;

7. Раупова Н. А. Көркем еңбек оқыту әдістемесі. 4-сынып. – Алматы: Атамұра, 2019

8. Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырмалар жинағы. Көркем еңбек. 1-сынып. – Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, 2016. <https://infourok.ru/krkem-ebek-pni-boyinsha-b-zhinai-3384304.html>.

9. Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырмалар жинағы. Көркем еңбек. 2-сынып. – Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ. www.zharar.com/kz/fo/13744-bastauysh_3_enbek.html?utm_source=chatgpt.com

10. Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырмалар жинағы. Көркем еңбек. 3-сынып. – Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ. www.zharar.com/kz/fo/13744-bastauysh_3_enbek.html?utm_source=chatgpt.com

11. Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырмалар жинағы. Көркем еңбек. 4-сынып. – Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ. www.zharar.com/kz/fo/13744-bastauysh_3_enbek.html?utm_source=chatgpt.com

МАЗМҰНЫ

Кіріспе	3 бет
1. «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша 2–4-сынып білім алушыларының оқу жетістіктерін бағалаудың ерекшеліктері	6 бет
2. «Бейнелеу өнері» оқу пәні бойынша 2–4-сынып білім алушыларының оқу жетістіктерін бағалау бойынша әдістемелік ұсынымдар	8 бет
Қорытынды	42 бет
Пайдаланылған дереккөздердің тізімі	44 бет

**«БЕЙНЕЛЕУ ӨНЕРІ» ОҚУ ПӘНІ БОЙЫНША 2–4-СЫНЫП БІЛІМ
АЛУШЫЛАРЫНЫҢ ОҚУ ЖЕТІСТІКТЕРІН БАҒАЛАУ БОЙЫНША
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

Басуға 05.12.2025 ж. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.

Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.

Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа таба